

مباحث ویژه در سیستمهای دیجیتال

نيمسال اول ۱۴۰۰-۱۴۰۱

مدرس: دكتر ايمان غلامپور

مستند پروژه

شماره دانشجویی: ۹۷۱۰۱۰۲۶

نام و نامخانوادگی: امین کشیری

مقدمه '

در این پروژه، با استفاده از ایدهها و روشهای مختلفی که در طول ترم آموختیم، اطلاعاتی را از دادهها بیرون کشیدم. بخشهای مختلف این پروژه را در فایلهای jupyter جداگانه قرار دادهام، و توضیحات هر بخش را نیز جداگانه در این مستند نوشتهام.

۱.۱ توضیحات کلی

- ۱. در ابتدای تمامی کدها تنظیمات اولیه اسپارک را انجام دادم، و سپس فایل csv داده شده را load کردم.
- ۲. در بعضی از بخشها، روز ۸م را از دادهها حذف کردم. دلیل این کار این بود از تمامی روزها به اندازه ی متناسب با هم داده داشته باشیم. در غیر این صورت تعداد دادهها از روز سه شنبه دو برابر باقی روزها می شد. کارهای دیگری نیز می توانست انجام بگیرد. مثلا می شود دادههای روز سه شنبه را میانگین بگیریم (یعنی در تمام قسمتهایی که تعداد متغییری را شمردهایم، برای روز سه شنبه این تعداد را تقسیم بر ۲ کنیم). در بعضی از قسمتها اما این زیادتر بودن دادههای روز سه شنبه مشکلی ایجاد نمی کرد. اما دقت کنید که در بعضی از قسمتهای دیگر می تواند تحلیل ما را دچار انحراف کند (مثلا ممکن است به اشتباه نتیجه بگیریم که روز سه شنبه روز پر تردد تری است، یا دوربینهایی که در روز سه شنبه دیده می شوند را به اشتباه مهم تر در نظر بگیریم).
- ۳. توضیحات کد و روند اجرا را در فایلهای jupyter نوشتهام. سعی کردهام که توضیحات منطق پشت کدها را در
  این مستند بنویسم (و نه در خود کدها). بنابرین توضیحات تکنیکال خود کد در اینجا کمتر نوشته شده است.
- ۴. در مورد بعضی از ایده های این پروژه با خانوم فاطمه توحیدیان با شماره دانشجویی ۹۷۱۰۰۳۵۴ بحث و گفت وگو کردیم،

General Y

در اولین بخش از پروژه، سعی کردم اطلاعات اولیهای را از داده بیرون بکشم، تا در بخشهای بعدی بهتر بتوانم تحلیل کنم. کارهایی که در این بخش انجام شده است:

- ۱. تعداد کل دادهها، کل ماشینها و کل دوربینها را به دست آوردم. این مقادیر به ترتیب برابر با ۳۴۹۸۹۱۶۰ و ۵۴۸۷۶۴۵ و ۵۴۸۷۶۴۵ و ۱۰۳۵ بودند.
- ۲. پر تکرارترین ماشینها، و پر تکرارترین ترکیب ماشین و دوربین را به دست آوردم. در این مرحله متوجه شدم که یکی از ماشینها داده ی پرت است (میزان ثبت شدن آن بیش از ۱ بار در هر ثانیه است). به همین دلیل در بخشهای بعدی این داده را حذف کردم. دقت کنید که حتی اگر این داده پرت نباشد، و مثلا ثبت شدنهای متوالی یک ماشین پارک شده باشد، در قسمتهای بعدی تحلیل ما را با مشکل مواجه می کند. پس از نظر مفهومی حذف آن واجب به نظر می رسید.
  - ۳. خلاصهای از data را به دست آوردم و نمایش دادم، مانند میانگین، کمینه، بیشینه، چارک اول و سوم و ...

- ۴. تنها ردیفهایی که یک تخلف بودند را نگه داشتم، و پس از حذف دادههای پرت، متخلفترین ماشینها را نمایش
  دادم. بیشترین تخلف مربوط به ماشین ۷۳۱۳۸۲۹۵ بود با ۷۳۰ مورد تخلف.
- نرخ خطای دوربینها را به کمک دو ستون ORIGINE_CAR_KEY و FINAL_CAR_KEY به دست آوردم
  (اختلاف این دو نشان دهنده ی اشتباه است) و سپس به کمک آن دوربینها را بر اساس دقت مرتب کردم و دقت بادقت ترین و کمدقت ترین آنها را به دست آوردم.

به عنوان یک تحلیل مشابه، نرخ خطا را برای شرکتهای مختلف به دست آوردم و شرکتهای برتر را چاپ کردم. این کار میتواند به شناسایی کیفیت ساخت دوربینهای شرکتهای مختلف کمک کند. ۵ شرکت برتر در این زمینه بصیر پردازش، دنا وب، دید افزار سیستم، داتیس و هوشمند آسیا بودند. نرخ اشتباه آنها نیز بین ۰ (برای بصیر پردازش) و ۲۰ (هوشمند آسیا) متغیر بود.)

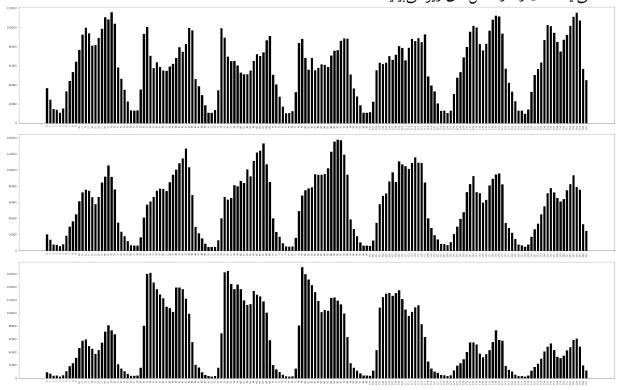
Clustering Y

۱.۳ توضیحات کلی

با استفاده از خوشه سازی، سعی کردم دوربینها را به دسته های مختلفی تقسیم کنم، و برای هر دسته مفهومی بیابم. نماینده هر دوربین در این روش، یک بردار با اندازه 24×7 است، که در هر خانهی آن تعداد تردد در آن ساعت از روزهفته قرار گرفته است. ۲۴ ساعت اول برابر با یک شنبه است، ۲۴ ساعت بعدی برای دو شنبه و الی آخر. پس بردار متناظر هر دوربین، تعداد ترددها در هر ساعت از یک هفته را برای آن دوربین مشخص می کند.

برای خوشه سازی از الگوریتم LDA یا Latent Dirichlet Allocation استفاده شده است، که همانطوری که در درس دیدیم استفاده اولیه آن پیدا کردن توزیع topic های مختلف و کلمات آنها برای هر مقاله است. با استفاده از این الگوریتم برای داده های تردد ماشین ها نیز می توانیم دقیقا به چنین توزیعی برسیم. یکی از متغییرهای بسیار مهم در این بخش، cluster_center است، که تعداد کلاسترهای نهایی را مشخص می کند . با

یکی از متغییرهای بسیار مهم در این بخش، cluster_center است، که تعداد کلاسترهای نهایی را مشخص می کند . با تغییر این متغییر این متغیر می توانیم تعابیر متفاوتی از داده داشته باشیم. اما یکی از واضح ترین نتیجه ها برای cluster_center = 3 به دست می آید که آن را در شکل های زیر می بینید:

٢.٣ تحليل نتايج

مهمترین نکته ی این سه تصویر، روند تغییر ترددها در هر روز است. در دسته ی اول، تردد در ساعات اولیه روز افزایش می یابد، در دسته ی دوم، تردد در صبح کم می یابد، در دسته ی دوم، تردد در صبح کم است، اما کم کم افزایش می یابد و در شب به اوج خود می رسد. دسته ی سوم روندی دقیقا عکس دسته ی دوم دارد، و بیشترین تردد را در صبح دارند و سپس کاهش می یابد.

سه دسته ی بالا را می توانیم به این صورت تفسیر کنیم. دسته ی اول نقاط پر تردد شهر هستند، که هم در روز و هم در شب تردد در شب تردد دارند (البته طبیعتا تردد در شب تردد بالایی دارند. این نقاط احتمال مکانهایی وسط شهر هستند که تمام طول روز تردد دارند (البته طبیعتا تردد در ظهر کاهش می یابد). دسته ی دوم، احتمالا مکانهای دیدنی و تفریحی و یا بازارهای شبانه هستند که در طول روز تردد زیادی ندارند (به دلیل این که مردم مشغول کار و مدرسه و ... هستند). دسته ی سوم نیز احتمالا مکانهایی هستند که در طول روز تردد بالایی دارند، مانند مکانهای اداری، مسیر مدارس و ادارات، یا دوربینهای نزدیک به مثلا نانواییها.

یک نگته ی بسیار جالب دیگری که در این تصاویر دیده می شود، این است که که تردد در روزهای جمعه، شنبه و یک شنبه به طرز جالبی پایین است. با چک کردن این ۳ روز روی تقویم، فهمیدم که این روزها تعطیل رسمی بودهاند (قیام ۱۵ خرداد و شهادت امام جعفر صادق (ع)). بسیار جالب است که این کاهش ترددها، فقط در دسته ی سوم رخ دادهاست، که دقیقا با شهود ما همخوانی دارد، که دسته ی سوم مکانهایی مانند مدارس و ادارات هستند. همچنین، الگوی کاهشی تردد در این سه روز از بین رفته است که باز هم مطابق با الگوی پیدا شده است.

این روش دستهبندی کردن دوربینها میتواند فواید زیادی از جمله هدایت ترافیک، مکان درست بیلبوردهای تبلیغاتی، مکان مناسب برای بعضی از فروشگاههای خاص و ... داشته باشد.

Pixie 4

۱.۴ توضیحات کلی

در این بخش، با استفاده از الگوریتمهای خانوادهی Page Rank و در واقع با الگوریتمی شبیه به الگوریتم Pixie داده ها را تحلیل میکنیم. برای این کار، پس از تمیزکردن دادههای اولیه، تنها ماشینهای پرتردد را نگه میداریم.

برای استفاده از الگوریتم، یک گراف دو بخشی در نظر می گیریم، که یک سمت آن ماشینها قرار دارند و سمت دیگر آن دوربینها. سپس بین هر ماشین، و هر دوربینی که آن ماشین از آن رد شده، یک یال در نظر می گیریم که وزن آن برابر با تعداد بارهایی است که دوربین آن ماشین را دیده است. سپس تمام یالها را به صورت یک لیست مجاورت نگه می داریم (که به کمک آن می توانیم یالهای خروجی از هر راس را به دست آوریم).

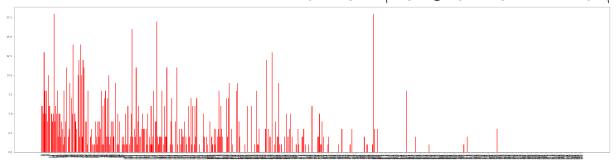
حال الگوریتم Pixie را پیادهسازی میکنیم. این الگوریتم هم میتواند از یک دوربین شروع شود، و هم از یک ماشین. بدون کاستن از کلیت تنها یک سمت آن را توضیح میدهیم، اما کد هر دو سمت در فایل jupyter موجود است.

با شروع از دوربین اولیه، لیست تمامی ماشینهای دیدهشده در آن دوربین را انتخاب می کنیم و به صورت تصادفی به یکی از ماشینها میرویم. سپس بازهم لیست تمام دوربینهایی که آن ماشین در آنها دیده شده را در نظر می گیریم و تصادفی به یکی از آن دوربینها میرویم. برای هر دوربین یک counter نگه می داریم و هربار که از یک دوربین (روی گراف) عبور می کنیم، آن را یک واحد افزایش می دهیم. پس از طی شدن تعداد مرحلهای مشخص، لیست counter ها را خروجی می دهیم. چند نکتهی حائز اهمیت در این الگوریتم وجود دارد. اول آن که لیست راسهای سمت مقابل، واقعا به صورت «لیست» نگه داشته شده است. یعنی ممکن است عضوی تکراری داشته باشد. این کار از عمد صورت گرفته است، تا در واقع شانس انتخاب راسهایی با یال با وزن بیشتری وصل شده اند بیشتر شود. در واقع انتخاب راس سمت مقابل با این که تصادفی است، اما از یک توزیع احتمال پیروی می کند که احتمال انتخاب یالهای با وزن بالا را متناسب با وزن آن افزایش می دهد. نکته ی بعدی نیز این است که به احتمال ثابتی، هر بار به راس اولیه برمی گردیم که این احتمال در کد من برابر با 0.2 بوده است.

۲.۴ تحلیل نتایج

حال که راجب نحوه ی پیاده سازی و کلیات این ایده صحبت کردیم، می توانیم بیشتر در مورد کاربردهای آن صحبت کنیم. اولین کاربردی که این الگوریتم دارد این است که می تواند دوربین هایی که از نظر فیزیکی به هم نزدیکند را پیدا کند. زیرا اگر دو دوربین به هم نزدیک باشند، در صورتی که یک ماشین در یکی از آنها دیده شود، به احتمال بیشتری در دیگری نیز دیده می شود. دقت کنید که عواملی مثل نوع دوربین در اینجا تاثیر گذارند. یعنی شباهت دوربینها در حالت کلی تنها وابسته به فاصلهی فیزیکی نیست. در ادامه به این مورد بیشتر خواهم پرداخت.

در حالت کلی، اگر یک دوربین به عنوان ورودی داده شود، میتوانیم شبیهترین دوربینها به آن را با این روش به دست آوریم. برای مثال یک نمونه از خروجی الگوریتم به صورت زیر است:

همانطور که میبینید، به کمک این اطلاعات میتوانیم دوربینهای نزدیک را بیابیم. حال اگر یک گراف رسم کنیم، که هر راس آن یک دوربین باشد، و هر دوربین را به چند دوربین نزدیک خود وصل کنیم، میتوانیم نقشهای حدودی از شهر داشته باشیم (حتی اگر موقعیت جغرافیایی دوربینها را نداشته باشیم). «چند» دوربین نزدیک نیز میتواند عددی بین ۲ تا ۶ باشد (برای نتایج منطقی تر). دقت کنید که با این روش، اگر تنها لیست مکان دوربینها را داشته باشیم، و اسم دوربینها کد گذاری شده باشد، احتمال دارد بتوانیم موقعیت دقیق هرکدام از دوربینها را روی نقشه بیابیم! پس این روش در حالت کلی میتواند به ما دوربینهای مجاور را بدهد اما کارهای دیگری نیز مانند آنچه گفته شد میتوان انجام داد.

نکتهی مهمی که حائز اهمیت است، این است که «نزدیکی» دوربینها با تحلیل من لزوما نمی تواند به معنای نزدیکی فیزیکی باشد. زیرا اگر دو دوربین هردو تخلفات یکسانی را ثبت کنند، احتمال بیشتری وجود دارد که ماشینهای یکسان را ثبت کنند. یعنی «نزدیکی» در این تحلیل می تواند نزدیک بودن نوع دوربینها باشد. یک مثال از این اتفاق را می توانید در کد من ببینید. در بخشی از کد، نزدیک ترین دوربینها به دوربین کوئری خود را در نظر گرفتم و نوع آنها را چاپ کردم. نوع دوربین کوئری من ۸۱ بود، یعنی دوربین محدوده ی طرح ترافیک. و همانطوری که در نتایج دیده می شود، ۱۰ دوربین نزدیک همگی از نوع ۸۱ یا ۲۸۳ هستند که نوع ۲۸۳ نیز به معنی دوربین طرح زوج و فرد است (که در واقع یک دوربین محدوده طرح ترافیک است).

با استاده از مطلب بالا، میتوانید ببینید که ما بدون دانستن اطلاعتی مانند نوع دوربین، میتوانیم دوربینهای با نوع مشابه و نزدیک به هم را پیدا کنیم. یعنی اگر نوع دوربینها به ما داده نشده بود احتمالا میتوانستیم دوربینها را بر اساس شباهتهایی که از این الگوریتم به دست میآید دسته بندی کنیم.

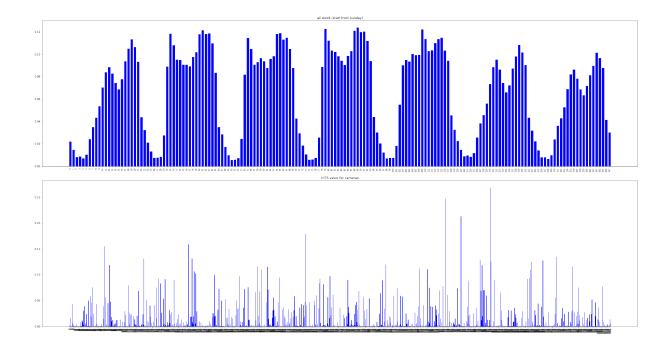
نکتهی دیگری که تحلیل بالا مشخص می کند این است که اگر دوربین های نوعهای مختلف را حذف کنیم و فقط آنهایی را نگه داریم که به صورت کلی ثبت می کنند (نه به دلیل اتفاق خاصی، مانند نوع ماشین یا یک تخلف خاص) آنگاه می توانیم ایدهای که در بالا مطرح شد را بهتر پیاده سازی کنیم، و دیگر دوربین های نزدیک واقعا به معنی دوربین هایی هستند که از نظر فیزیکی به هم نزدیکند و به این صورت می توانیم نقشه ی گراف شهر را بکشیم.

حال به الگوریتم از سمت دیگر نگاه کنید. این الگوریتم می تواند ماشین های «نزدیک» به هم را تشخیص دهد. دقیقا مانند بالا، نزدیک بودن ماشین ها می تواند معیارهای معیارهای متفاوتی داشته باشد. برای مثال، اگر یک ماشین خاص را شناسایی کنیم که تعداد زیادی تخلف سرعت غیرمجاز دارد، با کمک این الگوریتم می توانیم ماشین هایی را بیابیم که الگوی حرکتی مشابهی با این ماشین دارند و در واقع ماشین هایی را بیابیم که رانندگی پرخطر دارند. تمام تحلیل های بالا را می توان برای این حالت نیز به کار گرفت و می توانیم ماشین هایی هم «نوع» را به دست بیاوریم.

HITS ۵

۱.۵ توضیحات کلی

کدهای ابتدایی این قسمت بسیار شبیه به حالتهای قبلی هستند. در این الگوریتم، دوربینها به عنوان hub و زمانها به عنوان auhtority در نظر گرفته شده اند. سپس با استفاده از تجزیه ی SVD الگوریتم HITS را پیاده سازی کردم. نتایج نهایی به صورت زیر بودند:

۲.۵ تحلیل نتایج

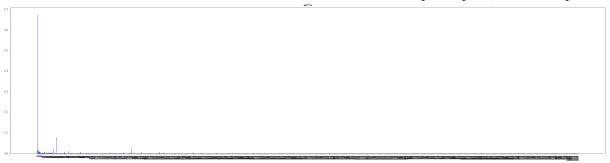
مقادیر این دو نمودار، به ما زمانها یا دوربینهایی را نشان میدهند که به احتمال بیشتری ثبت میکنند. در واقع این نمودار دوربینها میتواند به ما بگوید که کدام دوربینها در ساعات پرتردد احتمال ثبت بیشتری دارند. اما این اطلاعات خیلی سودآور نیست. اما در مورد زمانها، نمودارها اطلاعاتی دارند که با شهود ما سازگار است. همانطوری که میبینید، روزهای دوشنبه تا چهارشنبه حالت U شکل دارند، که این یعنی دو پیک ترافیکی یکی در صبح و یکی در شب داریم. اما این الگو در روز پنج شنبه، احتمالا به دلیل تعطیلی مدارس از بین میرود. سپس در روزهای جمعه و شنبه و یکشنبه، همانطوری که میبینید پیک شب قوی تر بوده است، که دلیل آن تعطیلی این سه روز است، که مردم بیشتر در شب تردد دارند (تعطیلی مدارس و ادارات).

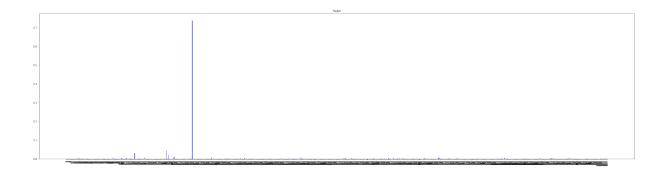
Important Cameras 8

۱.۶ توضیحات کلی

در این قسمت، سعی کردم از الگوریتم HITS استفاده ی بهتری کنم. این بار، راسهای من تنها شامل دوربینها میشوند. کافی است برای هر ماشین در هر روز، دوربینهایی که پشت هم میآیند را یک یال گراف در نظر بگیرم. دقت کنید که این یالها جهت دارند. حال اگر از الگوریتم HITS استفاده کنیم، میتوانیم مهمترین مکانهایی را پیدا کنیم، که به مکانهای مهم دیگری مسیر دارند (بهترین hub ها و authority ها).

برای انجام دادن این کار، از تابع lead در sql استفاده می کنیم. برای هر ردیف دوربین ردیف بعدی را به df اضافه می کنیم. این کار باید به ازای هر ماشین و هر روز جداگانه انجام شود. همچنین باید دقت کنید که داده باید قبل از این قسمت روی زمان مرتب شود (lead یک سینتکس sql است. در صورتی که این قسمت گنگ است، کافی است توضیحات lead را بخوانید). نتیجه به صورت زیر شد:

۲.۶ تحلیل نتایج

همانطوری که میبینید، دو دوربین با اختلاف بهترین hub و authority شدند. لیست این دوربینها به ترتیب در فایل jupyter آمده است (البته دقت کنید که دوربینها اندیس گذاری شدهاند و اندیس آنها را برنگرداندم). نکتهی جالبی که وجود دارد این است که با این که دوربینها به ترتیب کل تکرار شدن شماره گذاری شدهاند، اما بهترین ۴۰ authority مین دوربین پرتکرار ما بوده است (یعنی با این که ۳۹ دوربین از آن پر تکرار تر بودهاند، اما بهترین authority شده است).

CF_ALS V

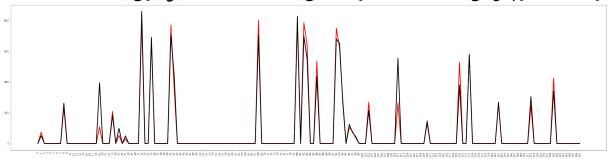
۱.۷ توضیحات کلی

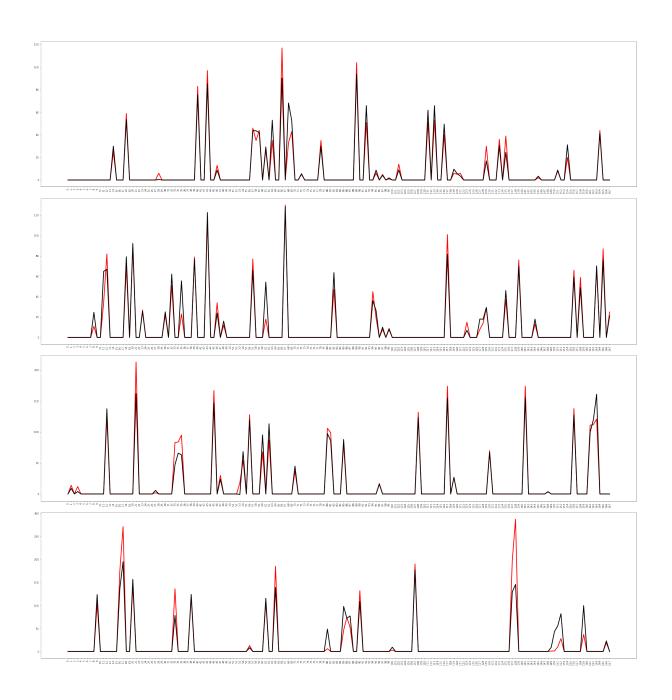
در این قسمت، روشی مانند روش Collaborative Filtering به کمک الگوریتم ALS پیادهسازی شده است. ابتدا برای هر دوربین و هر ساعت از هفته، تعداد ترددها را به دست آوردم. سپس داده را به دو قسمت آموزش و آزمون تقسیم کردم. با کمک دادههای آزمون دقت مدل خود را سنجیدم.

مدل ما قابلیت این را دارد که به عنوان یک Recommender System عمل کند. در واقع می تواند برای هر دوربین و هر ساعت از هفته، تخمین بزند که چند ماشین در دوربین ثبت می شوند. کاربردهای آن می تواند به این صورت باشد که به ما کمک کند تصمیم بگیریم آیا یک دوربین در یک زمان خاص نیاز است روشن باشد یا خیر (مثلا ممکن است بتوانیم بسیاری از دوربینها را فقط برای چند روز خاص به کار بگیریم). ممکن است یک دوربین در چند روز ترافیک شدیدی را ثبت کند، در این صورت می توانیم الگوریتم هایی پیش نهاد دهیم که به کمک این داده، برای روزهای بعد مسیرهای جایگزینی به راننده ها پیشنهاد دهد.

۲.۷ نتایج

برای آزمایش مدل خود، علاوه بر توابع آماده که در کد دیده می شود، چند دوربین به دلخواه انتخاب کردم و داده های آنان که در قسمت تست قرار داشت را در نظر گرفتم. دقت کنید که مدل ما هیچ وقت این داده ها را ندیده است. سپس مقادیر واقعی این داده ها و مقادیر پیشبینی شده را با هم بر روی نمودار نشان دادم. یعنی برای برخی ساعات از روز حدس زدم که یک دوربین خاص، احتمالا چند ماشین ثبت می کند و آن را با مقدار واقعی مقایسه کردم. خطوط قرمز برای داده های واقعی و خطوط سیاه مقادیر پیشبینی شده هستند. همانطوری که می بینید دقت مدل تا حد قابل قبولی بالا است.

SVD A

در این قسمت، ماتریسی ساختم که هر درایهی آن نشان دهندهی تعداد ثبت شدن یک ماشین خاص در یک دوربین خاص است. پس از تجزیهی SVD مقادیر منفرد را بررسی کردم تا بتوانم در آن الگویی پیدا کنم. اما نتوانستم الگوی مشخصی پیدا کنم و این مقادیر را به مفهومهای خاصی پیوند دهم. برای تصویر کردن دوربینها و ماشینها روی فضای concept هم تلاش کردم اما نتیجه قابل فهم نبود. در نهایت بااین که کد این قسمت را کامل پیادهسازی کردم اما به نتیجهی مطلوبی از نظر مفهومی نرسیدم.

٩ بقيه ايدهها

ایده ی دیگری که داشتم اما فرصت نکردم سراغ آن بروم، این بود که با استفاده از زمانهای ثبت شده ی یک ماشین خاص در یک دوربین، پارک بودن آن ماشین را تشخیص دهم. برای مثال یک معیار ساده می توانست این باشد که در کمتر از یک ساعت، یک ماشین بیش از ۵ بار دریک دوربین دیده شود. با چنین روشهایی می شود نقاط قابل پارک کردن را پیدا کرد، و یا حتی دسته ای از ماشینها که بیشتر پارک می کنند را جدا کرد. حتی می توان قصد ماشینهای مختلف را نیز تشخیص داد (عبوری یا در حال پارک). همچنین از الگوریتمهای streaming به دلیل کمبود وقت نتوانستم استفاده کنم. در قسمتهایی

راجب پیدا کردن نقشه ی شهر صحبت کردم، که میتوانستم به دنبال کتابخانههای مختلفی بگردم تا شاید بتوانم نتیجهای قابل نمایش به دست آوردم و با نقشه ی واقعی نقاطی که دوربینها قرار دارد تطبیق دهم. در بخش اول نیز، دوربینهای با اشتباه زیاد را پیدا کردیم. کار دیگری که میتوانستیم انجام دهیم این بود که تنها دوربینهای با خطای پایین را در نظر بگیریم، و آن وقت شاید دقت بعضی از بخشهای قبلی بهتر می شد.